

Κ. ΧΡΥΣΑΝΘΗ

Η ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ «ΣΟΛΩΝ»

ΑΝΑΤΤΗΘΗ ΕΚ ΤΟΥ «ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ» ΕΙΣ ΚΑ. Π. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΝ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

1971

Η ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ «ΣΟΛΩΝ»

Η ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ «ΣΟΛΩΝ»

Τὸ ΚΥΠΡΟΤ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

Φιλανθρωπία καὶ φιλανθρωπικὴ δράση δὲν σημαίνει ἐλεημοσύνη. Ὑπάρχουν τόσο ἄλλα προβλήματα στὸν ἄνθρωπο, πού συνδέονται ἄμεσα ἢ ἔμμεσα μὲ τὶς βιωτικές του ἀνάγκες. Ἀλλὰ βιωτικὴ ἀνάγκη δὲν εἶναι μόνο ἡ ἱκανοποίηση τοῦ αἰσθήματος τῆς πείνας. Ἀσφαλῶς αὐτὴ βρίσκεται στὸ πρῶτο ἐπίπεδο τῶν φιλανθρωπικῶν ἐπιδιώξεων. Ἀλλὰ ὑπάρχουν πάντως καὶ δίψες τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδιάς, ἔντονος καὶ βασανιστικές. Κι' αὐτὲς πάλιν συχνότατα συνδέονται μὲ τὴν πείνα ὡς ἀνάγκη νὰ θρέψουμε τὸ σῶμα μας.

Ὁ τεκτονισμός, μὲ τὴν εὐρεῖα του ἀντίληψη περὶ φιλανθρωπίας ἢ ἀνθρωπισμοῦ, κοίταξε πῶς νὰ ἱκανοποιήσῃ πνευματικὲς καὶ ψυχικὲς ἀνάγκες τοῦ τόπου ὅπου τὰ μέλη του ἐργάζονται. Ὅχι γιὰ νὰ δείξῃ δράση (πού κι' αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν ἐναντίον του, προπαντὸς σήμερα, πού ἡ προβολὴ ἔγινε κοινωνικὴ ἐπιταγή). Ἀλλὰ κυρίως γιὰ νὰ βρῆ εὐκαιρία νὰ ἀσκήσῃ τὰ μέλη του στὴν κατανόηση τοῦ συνανθρώπου. Ὁ Ἄλ. Τζαζόπουλος (Ἰλιός, 1965, σελ. 63) δήλωσε πῶς τὸ 1964 ὁ Τεκτονισμὸς συντηροῦσε στὴν Ἑλλάδα 20 σχολὲς καὶ ἀνάμεσά τους ἓνα νυκτερινὸ Γυμνάσιο. Ἀκριβῶς γιὰ νὰ θεραπεύσῃ τὴ δίψα τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ δώσῃ ἐφόδια γιὰ τὴ βιωτικὴν ἀνάγκη.

Ἡ καταπολέμηση τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ καὶ σὲ συνέχεια ἡ παροχὴ περισσοτέρων γνώσεων καὶ ἐφοδίων γιὰ πῶς πέρα πρόοδο ὄσων δὲν μορφωθήκανε συστηματικὰ στὰ δημόσια σχολεῖα, ἀποτελοῦν μιὰ ὑψηλὴ δραστηριότητα, πού συχνὰ ἔχει ἐπιδιώξει ὁ τεκτονισμός. Ἄν ἀναλογιστοῦμε πῶς στὰ πῶς παλιὰ χρόνια τῆς ἀποικιοκρατίας στὴν Κύπρο ἡ φοίτηση στὰ δημοτικὰ σχολεῖα δὲν ἦταν μὲ νόμο ὑποχρεωτικὴ, ἢ ἦταν μᾶλλον χαλαρὸς ὁ ἔλεγχος στὴν ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου αὐτοῦ, τότε ἡ δραστηριότητα αὐτὴ γιὰ μόρφωση τῶν ἀγραμμάτων πρέπει νὰ καταταχθῇ ἀνάμεσα στίς φιλανθρωπινότερες πράξεις. Ἀκόμα ἂς μὴ ξεχνοῦμε πῶς μόλις τελευταίως ἀπαγορεύθηκε ἡ ἐργασία σὲ μικρότερα τῶν 16 καὶ 14 ἐτῶν παιδιά. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο ἡ ἴδρυση νυκτερινῆς σχολῆς ἀπὸ τὴ Στοὰ «Σόλων» ὑπῆρξε μιὰ εὐστοχὴ πράξις κι' ὠφέλησε σημαντικὰ τὴ μικρὴ μας κοινωνία. Ἄνθρωποι, πού κρατᾶνε σήμερα ἀκόμα τὴν ἀγορὰ μας, μορφωθήκανε στὴ νυκτερινὴ σχολὴ τοῦ «Σόλωνος» κι' ἀσφαλῶς ἡ πρόδοός τους δὲν ἐξαρτήθηκε μόνο ἀπὸ τὸ ἐμπορικὸ δαιμόνιό τους — ἄνκαι δαιμόνιο ἦταν καὶ τ' ὅ,τι ζήτησαν ἀπὸ τὴ «Στοὰ» νὰ τοὺς μορφώσῃ.

Ἡ Στοὰ «Σόλων» ἰδρύθηκε τὸ 1921, ἀλλὰ ἡ πρώτη συνεδρία γιὰ σύμπηξή της ἔγινε τὸ 1919 σύμφωνα μὲ τὰ πρακτικά. Σὲ μιὰ συνεδρία της τὸ 1923 ὁ ἰατρὸς Μιλτιάδης Κουρέας ἐπρότεινε στὴ Στοὰ ν' ἀναλάβῃ τὴ συντήρηση Νυκτερινῆς Σχο-

λῆς γιὰ τοὺς ἀπόρους τῆς Λευκωσίας. Ὁ Τριανταφυλλίδης ὑποστηρίζει καὶ προ-
τείνει μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοὺς Γεώργιο Μαρκίδη, Μιλτ. Κουρέα, Π. Παϊδούση καὶ
Κ. Μυριανθόπουλο γιὰ νὰ μελετήσῃ τὸ ὅλο θέμα. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1924 ὁ Κου-
ρέας ἐξηγεῖ στοὺς ὑπευθύνους τὰ τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς καὶ ὑπολογίζει τὰ ἔξοδα
συντήρησής της σὲ £24. Γίνονται δεκτὰ ὅλα καὶ ἀναθέτουν τὴ διεύθυνση τῆς Σχο-
λῆς στὸν Π. Παϊδούση μὲ διοικητικὴν ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὸν ἐκάστοτε πρόεδρο τῆς
Στοᾶς «Σόλων», τὸν Κουρέα, τὸν Μυριανθόπουλο καὶ τὸν Μ. Κυριακίδη. Ἔτσι ἀρ-
χισε τὸ 1924 ἡ λειτουργία τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς.

Προτοῦ σχολιάσω μερικὰ σημαντικὰ σημεῖα ἀπὸ τὴ δράση αὐτὴ τῆς Στοᾶς
δίνω τὰ ἑξῆς στοιχεῖα:

A) Τόποι λειτουργίας :

- 1) Παρθεναγωγεῖο Φανερωμένης.
- 2) Ἀστικὴ Σχολὴ Ἁγίου Ἀντωνίου (σὲ σπίτια τῆς κας Ζωῆς Γ. Ἰωαννίδη).
- 3) Βεργοπούλειον Γυμνάσιον (Παγκύπριον Γυμνάσιον).
- 4) Ἀστικὴ Σχολὴ Ἁγίου Σάββα «Ἐλένειον».

B) Γενικοὶ ἢ Ἐξωτερικοὶ Διευθυντές :

Οἱ τέκτονες :

1) Π. Παϊδούσης	5) Κωνσταντῖνος Μυριανθόπουλος
2) Γεώργιος Ἰωαννίδης	6) Νέαρχος Τσαρίδης
3) Ἰωάννης Καραγιαννάκης	7) Ἐλευθέριος Σωτηρίου.
4) Γεώργιος Παπαχαραλάμους	

Γ) Ἐσωτερικοὶ διευθυντές καὶ ὑποδιευθυντές :

Οἱ τέκτονες :

1) Μιχαὴλ Κυριακίδης	καὶ οἱ μὴ τέκτονες
2) Ἀλέξανδρος Κοσμᾶς	5) Παντελῆς Τσιγκίνης
4) Νέαρχος Τσαρίδης	6) Νικόλαος Φιλώτας.

Δ) Ἐπιτροπεῖα στὰ διάφορα χροῖνια.

Οἱ πρόεδροι τῆς Στοᾶς καὶ οἱ τέκτονες :

1) Γεώργιος Μαρκίδης	15) Γεώργιος Σταυρινίδης
2) Νεοπτόλεμος Πασχαλίδης	16) Γεώργιος Ἰωαννίδης.
3) Γεώργιος Πεiriδης	17) Δημητράκης Νικολαΐδης
4) Μιλτιάδης Κουρέας	18) Ἰ. Μαρσέλλος
5) Χαρίλαος Συμεωνίδης	19) Γεώργιος Σαββίδης
6) Γεώργιος Παπαχαραλάμους	20) Ξάνθος Λυσιώτης
7) Σοφοκλῆς Πετριδης	21) Στέλιος Κλυτίδης
8) Γεώργ. Καραγιάννης	22) Συμεὼν Χριστόπουλος
9) Ἰωάννης Ἀργυριδης	23) Στ. Ἰωαννίδης

10) Π. Παϊδούσης	24) Νέαρχος Τσαρίδης
11) Μιχαήλ Κυριακίδης	25) 'Ελευθέριος Σωτηρίου
12) Κωνσταντῖνος Μυριανθόπουλος	26) Νίκος Παπαδόπουλος
13) 'Ιωάννης Καραγιαννάκης	27) 'Αντώνιος 'Ατταλίδης
14) Γεώργιος Πούλιας	28) Γεώργιος Ζαμπᾶς.

Ε) Διδάσκαλοι :

1) Τελειόφοιτοι Παγκυπρίου Διδασκαλείου τοῦ ἔτους 1923—1924.

Οἱ τέκτονες :

2) 'Αλέξανδρος Κοσμάς	18) Εὐθύβουλος 'Ανθούλης
3) 'Ιωάννης Μακαρίου	19) Νικόλαος Φιλώτας
4) Σταῦρος Σταυρινάκης	20) 'Ανδρέας Λοῦζίδης
5) Νέαρχος Τσαρίδης	21) Σωκράτης Γεωργίου
6) Γεώργιος Μιχαηλίδης	22) 'Αλέξανδρος 'Αλκίδας
7) Γεώργιος Χρυσοφίνης	23) 'Ανδρέας Κοῦρος
8) Νίκος Παπαδόπουλος	24) Γρηγόρης Κλόκκος
9) Μιχαήλ Κυριακίδης	25) Παπακωνσταντῖνος
Χριστοδουλίδης
10) Γεώργιος Κωνσταντινίδης	26) 'Ωριγένης Στυριδάκις
11) Κωνσταντῖνος Σιοῦερ	27) Γ. Σαρηγιάννης
12) 'Α. 'Ατταλίδης	28) Γεννάδιος Μαχαριώτης
(θεολόγος) Μητροπολίτης
Πάφου.
13) Κ. Μυριανθόπουλος	29) 'Ανδρέας Λοῦζίδης
14) Κ. Γλυκὺς	30) Γεώργιος Καραγιάννης
Οἱ μὴ τέκτονες :	31) Σωτήρης Μιχαηλίδης.
15) Παντελῆς Τσιγκίνης	
16) Κώστας Χριστοφίδης	
17) Παντελῆς Γρηγοριάδης	

ΣΤ) Ἀριθμὸς Μαθητῶν :

1923—1924 γραφτήκανε 353, φοίτησαν 130 (πρακτικὰ ἐπιτροπῆς)

1924—1925

1925—1926

120 (πρακτικὰ ἐπιτροπῆς)

1926—1927

1927—1928

1928—1929

1929—1930

1930—1931

20 (πρακτικὰ ἐπιτροπῆς)

1931—1932 Κλειστὴ ἢ Στοὰ ἔξαιτίας τοῦ 'Οκτωβριανοῦ Κινήματος.

1932—1933

1933—1934 142

10 Τοῦρκοι

1934—1935 183

17 »

1935—1936 188

6 »

1936—1937	179	9	»
1937—1938	147	16	»
1938—1939	105	16	»
1939—1940	74	1	»
1940—1941	Β' Παγκόσμιος Πόλεμος (κλειστή)		
1941—1942	»	»	»
1942—1943	»	»	»
1943—1944	180	7 Τουρκοί	
1944—1945	263		
1945—1946	184	2 'Αρμένηδες	
1946—1947	165		
1947—1948	72		
1948—1949	45		
1949—1950	107		
1950—1951	188		
1951—1952	131	1 ξένος (Γάλλος πιθανό)	
1952—1953	201		
1953—1954	112 φοίτησαν 54.		

Σχολιάζοντας τὰ τῶν μαθητῶν δηλώνω: α) Πολλοὶ γράφονταν, ἀλλὰ ἀποχωροῦσαν μερικοὶ καὶ τακτικῶς φοιτοῦσαν πολὺ λιγώτεροι ἀπὸ ὅσους περιέχει τὸ Μαθητολόγιο. β) Μεταξὺ Μαθητολογίου καὶ Μητρώου ὑπάρχουν μερικὲς διαφορὲς, χωρὶς σημασία. γ) Ἀπὸ τὸ σχολικὸν ἔτος 1944—1945 δὲ φοιτοῦσαν Τουρκοί. δ) Γιὰ τοὺς μαθητὲς ὑπόγραφε κηδεμόνας καὶ σημειωνόταν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κηδεμόνα αὐτοῦ. ε) Στὸ Μαθητολόγιο καὶ Μητρώο δὲν ὑπάρχει καταγραφή γιὰ τὰ σχολικὰ ἔτη 1940—1941, 1941—1942 καὶ 1942—1943 χρόνια τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου καὶ τῆς ἐκκένωσης τῆς Λευκωσίας. στ) Κατὰ τὰ σχολικὰ ἔτη 1933—34 ὡς τὸ 1953—54 ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ποὺ γραφτήκανε στὴ Νυκτερινὴ Σχολὴ καὶ περιλαμβάνονται στὸ Μαθητολόγιο γιὰ ὅλες τὶς τάξεις εἶναι 1844.

Ζ) Πόροι τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς:

- 1) Τὸ Ἐλεονομεῖο
- 2) Ὁ τεκτονικὸς χορὸς
- 3) Διάφορες δωρεές
- 4) Ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸ τῆς Στοᾶς.

Η) Γινορτές τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς:

α). Παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς μὲ βασιλόπιττα καὶ ὀμιλία ἀπὸ ἐκπρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Κουρέας σύμφωνα μὲ τὰ «Πρακτικὰ» ἔχει προτείνει τὸ 1925 τὴν γιορτὴ καὶ τὸ ἀπὸ £2 ἔξοδό της. Στὰ «Πρακτικὰ» τῆς Ἐπιτροπείας συναντῶ ἀποφάσεις γιὰ ὀμιλητὲς τῆς γιορτῆς, τοὺς ἐξῆς:

- 1) Γεννάδιος Μαχαιριώτης
- 2) Οικονόμος Φανερωμένης Διονύσιος, ό κατόπιν έπίσκοπος Μαρεώτιδος.
- 3) Παρθένιος Κυρμίτσης
- 4) αιδ. Παπάσταυρος Παπαγαθαγγέλου.

Ή γιορτή τής Βασιλόπιττας άρχισε τόν 1924.

β) Έπί τή λήξει τών μαθημάτων.

Θ) Έξοδα Νυκτερινής Σχολής:

1923—1924	£16.10.4½
1924—1925	42.10.0
1937—1938	33. 0.0
1938—1939	38. 0.0
1939—1940	36. 0.0
1943—1944	105. 0.0
1944—1945	δέν μπόρεσα νά ύπολογίσω τόν ποσόν μέ βάση τίσ αποδείξεις πληρωμών.
1945—1946	125.15.5
1946—1947	157.10.6½
1947—1948	34.10.6½
1948—1949	87.19.7½
1949—1950	33. 4.3
1950—1951	137. 5.0
1951—1952	146.13.0
1952—1953	101. 8.0
1953—1954	121.12.4½

Τά έξοδα από τόν 1945—1954 μού δοθήκανε από τόν σχετικό Ταμείο του ταμεία. Για τόν σχολικόν έτος 1923—1924 βρήκα πληροφορία από τά «Πρακτικά» τής Στοάς. Για τόν σχολικόν έτος 1924—25 βρήκα πληροφορίες από τά «Πρακτικά» τής Έπιτροπείας. Τά έξοδα τών σχολικων έτων 1937—1945 τά ύπολόγισα από τίσ αποδείξεις που βρήκα σέ ειδικό φάιλ και διατηρώ έπιφυλάξεις. Σημειώνω πώς τόν 1929 και 1930 τόν ταμείο τής Νυκτερινής Σχολής ή χρωστούσε ή ήταν κενόν και προς τούτο όρίστηκε ειδική έπιτροπή για νά έξεύρη πόρους και θεραπεία. Τόν 1934 και τόν 1935 τόν ταμείο τής Νυκτερινής Σχολής είχε περίσσευμα £20 και £36 αντίστοιχως, σύμφωνα μέ τά «Πρακτικά» τής Έπιτροπείας. Δέν έχω πληροφορίες για τά σχολικά έτη 1937—1944.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΝΥΚΤΕΡΙΝΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Σχετικά μέ τούς κανονισμούς τής Νυκτερινής Σχολής βρισκω στα «Πρακτικά»

τῆς Ἐπιτροπῆς τὰ ἐξῆς: α) ἀνάθεση στὸν Π. Παῖδουση νὰ συντάξῃ α) τὸ Καταστατικὸν τῆς Σχολῆς, β) τὸν κανονισμὸν αὐτῆς καὶ γ) τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων. Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχουν στὰ Ἀρχεῖα τῆς Στοᾶς οἱ προτάσεις τοῦ Παῖδουση. Στὴ συνεδρία 2 Μαρτίου 1934 καταχωρεῖται ὁ κανονισμὸς ποὺ διέπει τὰ τῆς λειτουργίας τῆς Σολῆς. Αὐτὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ 16 ἄρθρα.

Τὸ 1938 συντάσσονται οἱ ἐσωτερικοὶ κανονισμοὶ τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς. Τὸ 1953 ἀναθεωρεῖται ὁ κανονισμὸς τοῦ 1934. (Δημοσιεύονται στὸ τέλος).

Ἀπὸ τὸ «Ὁρολόγιον Πρόγραμμα τῆς Σχολῆς 1935—1936», ἀπὸ μιὰ γραπτὴ ἔκθεση τοῦ Ἀλεξάνδρου Κοσμᾶ κι' ἀπὸ τὰ «Πρακτικὰ» τῆς Ἐπιτροπῆς καταχωρῶ τὰ μαθήματα ποὺ διδάσκονταν:

Θρησκευτικὰ	Ἑλληνικὴ	Καλλιγραφία
Ἀνάγνωσις	Χημεία	Πραγματογνωσία
Γραμματικὴ	Ἀγγλικά	Πατριδογραφία
Σύνθεσις	Ἀγωγή τοῦ Πολίτου	Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις
Ἀριθμητικὴ	Ἐμπορικὰ	Γραφὴ
Γεωμετρία	Ἱστορία	Φυσικὴ ἱστορία
Γεωγραφία	Ἱχθυογραφία	Πειραματικὴ

Ἡ Νυκτερινὴ Σχολὴ εἶχε στὴν ἀρχὴ 6 τάξεις. Γρήγορα προσετέθηκε 7η τάξη καὶ στὶς δυὸ τελευταῖες τάξεις διδάσκονταν καὶ τὰ Ἀγγλικά. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1927—1928 προστέθηκε καὶ 8η τάξη. Τὸ ἐπόμενο σχολικὸν ἔτος ἡ Σχολὴ διαρρέθηκε σὲ δυὸ τμήματα: Τὸ Κατώτερο καὶ τὸ Ἀνώτερο.

α) Τὸ Κατώτερο Τμήμα εἶχε τὶς πέντε κατώτερες τάξεις. Σ' αὐτὲς διδάσκονταν τὰ ἐξῆς μαθήματα: Θρησκευτικὰ, Ἑλληνικά, Μαθηματικά, Πραγματογνωσία, Ἱστορία, Γεωγραφία, Φυσικά, Ἀγγλικά, Ἱχθυογραφία, Καλλιγραφία.

β) Τὸ Ἀνώτερο Τμήμα εἶχε τρεῖς ἀνώτερες τάξεις: (Στ', Ζ', Η'). Σ' αὐτὲς διδάσκονταν τὰ ἐξῆς μαθήματα: Θρησκευτικὰ, Ἑλληνικά, Ἀγγλικά, Λογιστικὴ, Ἱστορία, Γεωγραφία, Πολιτικὴ Οἰκονομία, Ἀγωγή τοῦ Πολίτη, Μαθηματικά, Φυσικά, Ἐμπορευματολογία, Ἐμπορικὴ Ἀλληλογραφία, Ἱχθυογραφία, Καλλιγραφία, Ἑλληνικὴ.

Τὰ μαθήματα διαρκοῦσαν δύο ὄρες.

Ἡ Νυκτερινὴ Σχολὴ ἀναγνωρίστηκε ὡς Σχολεῖο Μέσης Παιδείας (Secondary School) σύμφωνα μὲ τὸ νόμο τοῦ 1935. Δὲ βρῖσκω τὴν ἀκριβῆ ἡμερομηνία τῆς σχετικῆς ἀναγνώρισης ποὺ πρέπει νὰ ἦταν πρὶν τὸ 1937. Βρῖσκω τὸ ἔγγραφο ποὺ ἀνακοινώνει τὴ διαγραφὴ τῆς Σχολῆς σύμφωνα μὲ τὸ νόμο τῶν Σχολείων Μέσης Παιδείας (Secondary Schools) ἀπὸ τὶς 10 Δεκεμβρίου 1954, ἐφόσον δὲν θὰ λειτουργοῦσε αὐτὴ τὸ σχολικὸν ἔτος 1954—1955.

Μέσα ἀπὸ τὴν ἔκθεσή μου αὐτὴ γιὰ τὴ Νυκτερινὴ Σχολὴ θὰ προχωρήσω σύντομα σὲ μερικὰ σχόλια, τὰ ἐξῆς:

α) Στο σχολικό έτος 1926—1927 προστέθηκε στη σχολή και 7η τάξη και άρχισε να διδάσκεται η Άγγλική («Πρακτικά» Στοάς 15 Δεκ. 1926). Νυκτερινή Σχολή Ξένων Γλωσσών ίδρυσε και ο Ζεμενίδης. Προσπαθήσανε να συνενώσουν τις δυο νυκτερινές σχολές, χωρίς όμως επιτυχία. Πάντως η σχολή αυτή συναγωνιζόταν επικινδύνως τη Σχολή του «Σόλωνα» σύμφωνα με δήλωση του Κ. Μυριανθοπούλου.

β) Τρεις τέκτονες οί Μιλτ. Κουρέας, Χαρ. Συμεωνίδης και Ί. Μαροσέλλος προθυμοποιηθήκανε να περιθάλλουν δωρεάν τους μαθητές της Νυκτερινής. Στα «Πρακτικά» της Στοάς 1 Ίουνίου 1927 γίνεται πρόταση για εύχαριστίες προς τους ιατρούς που έπισκεφθήκανε και εξέτασαν δωρεάν τους μαθητές της Νυκτ. Σχολής.

γ) Κάμνω ειδική μνεία για τη δωρεά του τέκτονα Γεώργιου Πούλια £12 τόν χρόνο για τη Σχολή. Δέ βρίσκω στα «Πρακτικά» ως ποιά χρονιά συνεχιζόταν η χορήγησή του αυτή.

δ) Στα «Πρακτικά» της Στοάς 15 Δεκ. 1926 βρίσκω δήλωση του τέκτονα Γεώργιου Ίωαννίδη πως ο δάσκαλος Άλέξανδρος Κοσμᾶς (τότε δὲν ἦταν τέκτονας) δὲν δέχεται ἐπιμισθία ὅπως πέρυσι, ἀλλὰ θὰ διδάξῃ δωρεάν στὴ Σχολή. Σημειώνω πως ὁ Άλέξανδρος Κοσμᾶς μοῦ ἔδωσε πρὸς ἀνακοίνωση τὸ λόγο πού εἶχεν ἐκφωνήσῃ στὶς 18 Μαΐου 1924 μπροστὰ στὸν Μακαριώτατο Κύριλλο καὶ χιλιάδες κόσμο κατὰ τὴν προφορική ἐξέταση καὶ τὴ γραπτὴ πάνω στὸν πίνακα τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς. Ἐπίσης μοῦ παραχώρησε τὸ «Ὁρολόγιον Νυκτερινῆς Σχολῆς Σόλωνος» τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1935—1936· μιὰ φωτογραφία τῶν τελειοφοίτων τοῦ Παγκυπρίου Διδασκαλείου τῆς χρονιάς 1923—1924 πού δίδαξαν δωρεάν στὴ Σχολή. Στὴ φωτογραφία περιλαμβάνεται καὶ ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ τῆς Σχολῆς. Για πολλὰ χρόνια ὁ Άλεξ. Κοσμᾶς δίδασκε δωρεάν. Δυὸ ἔγγραφα πού ἔχω στὰ χέρια μου πιστοποιοῦν τὴν ἀφιλοκερδῆ καὶ πραγματικὰ φιλάνθρωπο δράση τοῦ τέκτονα αὐτοῦ, δίπλα στὴ διδακτικὴ του ἐπάρθεια. Στα «Πρακτικά» τῆς Ἐπιτροπείας βρίσκω γιὰ τὸν Άλ. Κοσμᾶ τὰ ἐξῆς: «Τοῦ Άλ. Κοσμᾶ δηλώσαντος ὅτι δὲν δέχεται ἀμοιβὴν πάνυ εὐγενῶς δηλώσαντος διδασκαλίαν δωρεάν... Ἐπίσης ὅπως σταλῆ ἐπιτολὴ εὐχαριστήριος εἰς τὸν Άλ. Κοσμᾶν», «Πρακτικά» Ἐπιτροπῆς 25 Δεκ. 1926. Σὲ ἄλλο σημεῖο διαβάζω: «Ἄντι τούτου διωρίσθη ὁ κ. Άλ. Κοσμᾶς πρσνοντοῦχος καὶ ἐπιμελὴς διδάσκαλος πολλὰς ὑπηρεσίας παρασχὼν εἰς τὴν Ν. Σχολήν», «Πρακτικά» Ἐπιτροπείας 27 Σεπτ. 1929. Ἐδῶ ἀναφέρω πως ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Σχολῆς παρεχώρησε £14= γιὰ τοὺς τελειοφοίτους τοῦ Διδασκαλείου, πού δίδαξαν στὴ Σχολή τὸ 1924—25.

ε) Ἡ δράση τοῦ Μιλτιάδη Κουρέα σχετικὰ μὲ τὴ Νυκτερινὴ Σχολὴ πρέπει ἰδιαίτερα νὰ τονιστῆ. Ὅχι μόνο γιὰτὶ ὑπῆρξε ὁ πρῶτος προτείνας. Κυρίως γιὰτὶ διαρκῶς ἐνδιαφερόταν γι' αὐτὴ καὶ γιὰ πολλὰ χρόνια.

στ) Δυστυχῶς ἡ Νυκτερινὴ Σχολὴ τὸ 1954 ἀναγκάσθηκε νὰ κλείσῃ γιὰτὶ ἡ Ἐφορεία Ἑλληνικῶν Ἐκπαιδευτηρίων Λευκωσίας δὲν παραχωροῦσε κοινοτικὸ σχο-

λείο για στέγασή της. Ἐγινε προσπάθεια νὰ ἐξασφαλισθῆ κάποιο ἰδιωτικό. Τέλος ἀπέτυχε κάθε προσπάθεια.

Ὅσὸσο ἡ Σχολὴ αὐτὴ θὰ παραμείνῃ στὸ ἐνεργητικὸ τῆς Στοᾶς «Σόλων», γιατί ἐξυπηρέτησε τὴν πρωτεύουσα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη πραγματικῶς φιλανθρωπικὴ κίνηση.

Δρ ΚΥΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΝΥΚΤΕΡΙΝΗΣ ΣΧΟΛΗΣ «ΣΟΛΩΝ»

Ἄρθρον 1ον.

Ἡ Νυκτερινὴ Σχολὴ «ΣΟΛΩΝ» ἰδρυθεῖσα τὸ 1923 ὑπὸ τῆς Τεκτονικῆς Στοᾶς Σόλωνος ἐν Λευκωσίᾳ, λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξάρτησιν καὶ ἐποπτείαν τῆς εἰρημένης Τεκτονικῆς Στοᾶς, ἡ ὁποία καὶ μεριμνᾷ διὰ τὴν ἐν γένει συντήρησιν καὶ λειτουργίαν αὐτῆς.

Ἄρθρον 2ον.

Σκοπός.

Σκοπὸς τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς εἶναι ἡ καταπολέμησις τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ, ἡ προπαρασκευὴ διὰ τὴν ζωὴν, ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις, ἡ ἠθικὴ διάπλασις καὶ κοινωνικὴ μόρφωσις τῶν ἐν αὐτῇ οἰκεία βουλήσει δωρεὰν φοιτῶντων.

Ἄρθρον 3ον.

Πόροι.

Οἱ πόροι τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς προέρχονται ἀπὸ τὰς ἐπιχορηγήσεις τῆς Τεκτονικῆς Στοᾶς Σόλωνος, ἀπὸ τὰς ἐκτάκτους συνδρομὰς τῶν μελῶν τῆς καὶ ἀπὸ δωρεάς.

Ἄρθρον 4ον.

Ὄργανισμός.

Ἡ Νυκτερινὴ Σχολὴ περιλαμβάνει δύο τάξεις (τμήματα) εἰς τὰς ὁποίας διδάσκονται:

α) Ἑλληνικά (κατάλληλα ἀναγνωστικά μὲ ποικίλον περιεχόμενον, ἰδίως ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἰδέαν τῆς Πατρίδος καὶ τὴν Χριστιανικὴν Ἐρησκειάν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἱστορικὰ καὶ γεωγραφικὰ ζητήματα ὡς εἰς πρακτικὰ θέματα).

β) Μαθηματικά (Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ καὶ Πρακτικὴ Γεωμετρία ὡς καὶ στοιχεῖα λογιστικῆς καὶ καταστιχογραφίας).

γ) Ἀγγλικά (κατάλληλον ἀναγνωστικόν, ἐπὶ τοῦ κειμένου τοῦ ὁποίου νὰ δίδονται στοιχεῖα γραμματικῆς καὶ συντάξεως καὶ νὰ διεξάγεται σύντομος συνδιάλεξις).

δ) Ἐγκυκλοπαιδικαὶ γνώσεις (ποικίλα θέματα σχετιζόμενα μὲ τὴν τρέχουσαν ζωὴν).

Ἄρθρον 5ον.

Διοικήσεις.

Ἡ Νυκτερινὴ Σχολὴ διοικεῖται ὑπὸ τετραμελοῦς ἐπιτροπείας ἐκλεγομένης ὑπὸ τῆς Στοᾶς τοῦ Σόλωνος ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀνὰ πᾶν ἔτος κατὰ τὰς Ἀρχαιρεσίας, καὶ προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ ἐκάστοτε Σεβασμίου ἢ τούτου κωλυμένου ἢ ἀπουσιάζοντος ὑπὸ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

Ἄρθρον 6ον.

Ἡ Ἐπιτροπεῖα ἐκλέγει μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς τὸν Γραμματέα καὶ διορίζει τὸν διδάσκον προσωπικὸν καὶ τὸν Διευθυντὴν τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς.

Ἄρθρον 7ον.

Ἡ Ἐπιτροπεῖα διενεργεῖ ὡς ἀνωτάτη τῆς Σχολῆς ἀρχὴ πᾶν ὅτι ἀπαιτεῖται διὰ τὴν

ἐν γένει λειτουργίαν καὶ οἰκονομικὴν διαχείρισιν, εἶναι δὲ ὑπεύθυνος ἀπέναντι τῆς Στοᾶς.

*Ἀρθρον 8ον.

Ἡ Ἐπιτροπεία τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς συνέχεται ὡσάκις παρουσιασθῆ ἀνάγκη καὶ κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου αὐτῆς. Εἰς τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους παραδίδει ἅπαντα τὰ ἔγγραφα, τὰ ἀρχεῖα καὶ τὴν περιουσίαν τῆς Σχολῆς πρὸς φύλαξιν.

*Ἀρθρον 9ον.

Καθήκοντα μελῶν Ἐπιτροπείας.

Ὁ Πρόεδρος συγκαλεῖ καὶ διευθύνει τὰς συνεδριάς τῆς Ἐπιτροπείας τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς καὶ ὑπογράφει τὰ ἐξερχόμενα ἔγγραφα μετὰ τοῦ Γραμματέως.

*Ἀρθρον 10ον.

Ὁ Γραμματεὺς κρατεῖ τὰ πρακτικὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἐπιτροπείας καὶ φυλάττει τὰ Ἀρχεῖα ταύτης.

*Ἀρθρον 11ον.

Ὁ Διευθυντὴς παρακολουθεῖ μετὰ προσοχῆς τὴν λειτουργίαν τῆς Σχολῆς καὶ εἰσηγεῖται ἐκάστοτε εἰς τὴν Ἐπιτροπεῖαν οἰασδήποτε μεταρρυθμίσεις ἣθελε κρίνει ἀναγκαίας διὰ τὴν καρποφωτέραν λειτουργίαν τῆς Σχολῆς.

*Ἀρθρον 12ον.

Ἡ Νυκτερινὴ Σχολὴ ἄγει ἐπίσημον ἑορτὴν ἐπὶ τῇ λήξει πῶν μαθημάτων, ὁπότε ἀπονέμονται τὰ ἐνδεικτικὰ καὶ ἀπολυτήρια εἰς τοὺς προαγομένους καὶ ἀποφοιτῶντας τῶν μαθητῶν παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπείας.

*Ἀρθρον 13ον.

Ἡ Ἐπιτροπεία δικαιούται νὰ συντάσῃ ἐσωτερικοὺς κανονισμοὺς τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς, ἐπίσης νὰ τροποποιῇ τούτους καὶ ὑποβάλλει τούτους πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὴν Στοᾶν ἐφόσον τοῦτο δὲν ἀντίκειται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος κανονισμοῦ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΝΥΚΤΕΡΙΝΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΣΟΛΩΝ

1. Ὅλοι οἱ μαθηταὶ ὀφείλουν νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὰς τάξεις των πέντε τουλάχιστον λεπτὰ πρὸ τῆς ἐνάραξως τῶν μαθημάτων.
2. Οὐδεὶς μαθητὴς δικαιούται νὰ ἐγκαταλείπῃ τὸ σχολεῖον πρὸ τῆς λήξεως τῶν μαθημάτων ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ διευθυντοῦ.
3. Ὁ μαθητὴς, ὁ ὁποῖος θ' ἀπουσιάσῃ ἐκ τοῦ σχολείου, ὀφείλει νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀπουσίαν του κατὰ τὴν ἐπομένην νύκτα. Μαθητὴς δέ, ὁ ὁποῖος θ' ἀπουσιάσῃ ἀδικαιολογητῶς ἐπὶ πέντε συνεχεῖς νύκτας θὰ διαγράφῃται ἐκ τῆς Σχολῆς.
4. Οἱ μαθηταὶ ὀφείλουν νὰ συμπεριφέρονται μὲ εὐγένειαν τόσον ἐντὸς ὅσον καὶ ἐκτὸς τοῦ σχολείου.
5. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν μαθημάτων οἱ μαθηταὶ ὀφείλουν νὰ εἶναι ἀπολύτως ἥσυχοι καὶ νὰ μὴ ἐνοχλοῦν τοὺς ἄλλους.
6. Ἀπαγορεύεται ἡ συζητήσις ἐπὶ οἰωνδήποτε πολιτικῶν ζητημάτων ἐντὸς τῆς Σχολῆς.

7. Οί μαθηταὶ ὀφείλου·νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὰς ὁδηγίας τοῦ διευθυντοῦ καὶ τῶν διδασκάλων τῆς Σχολῆς.
8. Τὸ ψεῦδος, ἡ κλοπὴ καὶ ἡ χρησιμοποίησις ἀρρεπῶν ἐκφράσεων ἀπαγορεύεται αὐστηρότατα.
9. Οἱ μὴ συμμορφούμενοι πρὸς τοὺς ὡς ἄνω κανονισμοὺς θὰ ὑπόκεινται εἰς ἀποβολήν. Ἐν Λευκωσίᾳ τῇ 7ῃ 11.1953.

ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ «ΣΟΛΩΝ».

ΔΕΙΓΜΑ ΑΝΑΓΓΕΛΙΑΣ

—Τὴν προσεχῆ Πέμπτην, 15ῃν τρέχ. καὶ περὶ ὥραν 6.30 μ.μ. ἀρχίζουσι αἱ ἐγγραφαὶ καὶ τὰ μαθήματα τῆς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Τεκτονικῆς Στοᾶς «ΣΟΛΩΝ» λειτουργούσης Νυκτερινῆς Σχολῆς, εἰς τὸ οἶκμα τοῦ «Ἐλενείου» σχολείου.

Προτρεπόνται οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσιν, ὅπως προσέλθωσιν, εἰ δυνατόν, ἀπὸ τὴν πρώτῃν ἡμέραν.

Ἡ φοίτησις ἐν τῇ σχολῇ εἶναι δωρεάν.
Ἐφημερίδα «ΕΘΝΟΣ»

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Μὲ τὴν θερμὴν παράκλησιν, ὅπως δημοσιευθῇ εἰς τὴν στήλην τῶν «Κοινωνικῶν».

13.10.53

ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΟΥ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ 1924

1) Ἀγγελίδης Δημήτριος	19) Λυσανδρίδης Λύσανδρος
2) Ἀνδρέου Ἀχιλλεύς	20) Μαξιούτας Εὐάγγελος
3) Γερούδης Μιχαὴλ	21) Μίτας Μιχαὴλ
4) Γεωργιάδης Μενέλαος	22) Μυριάνθης Κωνσταντῖνος
5) Γεωργιάδης Σάββας	23) Ξάνθος Σάββας
6) Γεωργόπουλος Γεώργιος	24) Οἰκονομίδης Κωνσταντῖνος
7) Γιαπανᾶς Ἀριστοτέλης	25) Παπαγιώργης Παναγιώτης
8) Ἐρωτοκρίτου Πάτροκλος	26) Παπανδρέου Ἰωάννης
9) Ἡλιάδης Κλεόπας	27) Προεστὸς Κυπριανὸς
10) Ἡφαιστίδης Ἀγαμέμνων	28) Σκουρίδης Παντελῆς
11) Ἱερείδης Νικόλαος	29) Συμεωνίδης Χριστόδουλος
12) Καλαβᾶς Χρῖστος	30) Τοφαρίδης Κλεάνθης
13) Κατσιούρης Χριστόδουλος	31) Φυτίδης Μιχαὴλ
14) Κίρκος Κωνσταντῖνος	32) Χατζηαντώνης Ἀλέξανδρος
15) Κοντολαίμης Ἀντώνιος	33) Χατζηδημητρίου Μιχαὴλ
16) Κοσμᾶς Ἀλέξανδρος	34) Χατζηϊωάννου Κωνσταντῖνος
17) Λαγούδης Κυριακὸς	35) Χοιρομερίδης Ἀγγελος
18) Λογγίνος Χρῖστος	36) Χριστοδουλίδης Χριστόδουλος.

Οί τελειόφοιτοι τοῦ Παγκυπρίου Διδασκαλείου 1923—1924, πού διδάξανε δωρεάν στή Νυκτερινή Σχολή τῆς Στοᾶς «Σόλων».
Ἡ Ἐπιτροπή τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς: Μυριανθόπουλος, Κουρέας, Γ. Μαρκίδης, Παϊδούσης, Μ. Κυριακίδης.

